

Początki władzy komunistów Polsce.

Autor: Ewelina Ewa Jackiewicz

1. Informacje wstępne: *szkoła ponadgimnazjalna, klasa 1, przedmiot – historia, czas trwania lekcji 45 minut*

2. Temat lekcji: Początki władzy komunistów Polsce.

3. Umiejętności przedmiotowe uczniów podlegające obserwacji:

1)Czytanie ze zrozumieniem tekstu podręcznikowego.

2)Czerpanie wiedzy z analizy map.

4. Cele lekcji ogólne. Uczeń:

- analizuje przyczyny i skutki wydarzeń,
- czerpie wiedzę z analizy mapy,
- przedstawia wydarzenia w porządku przyczynowo – skutkowym.

5. Cele lekcji szczegółowe. Uczeń:

- poprawnie posługuje się terminami: Akcja Wisła, Ziemie Odzyskane, proces 16,
- ocenia wpływ władz ZSRR na kształtowanie się ustroju powojennej Polski,
- określa metody walk władz komunistycznych z opozycją niepodległościową,
- charakteryzuje proces kształtowania się granic powojennej Polski,
- wyjaśnia zasięg przesiedleń i migracji ludności po II wojnie światowej.

6. Metody pracy stosowane podczas lekcji:

*praca ze źródłami,

*elementy wykładu,

*praca z mapą,

*prezentacja multimedialna,

*metoda aktywizująca – metaplan.

7. Materiały dydaktyczne:

*teksty źródłowe ze strony http://tekapomorska.pl/?page_id=1756

*karty pracy,

*rzutnik multimedialny,

*arkusz papieru,

*mazaki.

8. Struktura lekcji:

A. Faza wprowadzająca – 5minut

1. Czynności organizacyjne: sprawdzenie obecności, podanie celów lekcji.
2. Podział uczniów na 3 grupy według wyboru koloru kartki z zapisaną częścią tematu (kolor kartek - zielony, niebieski, czerwony). Po wyodrębnieniu się grup, ułożenie tematu lekcji z rozsypanki wyrazowej na wybranych kartkach i wpisanie go do zeszytu przez uczniów.
3. Nauczyciel przypomina sytuację polityczną w kraju pod okupacją. Nauczyciel omawia założenia Manifestu PKWN, wyświetla fotografię Manifestu – źródło <http://tekapomorska.pl/?ptyear=1946-1948/zrodla/inne> oraz przedstawia akt nadania gospodarstwa rolnego z 1946 roku <http://tekapomorska.pl/?ptyear=1946-1948/zrodla/inne>

B. Faza realizacyjna – 30minut

1. Uczniowie podzieleni na trzy grupy charakteryzują sytuację polityczną Polski po II wojnie światowej. Każda z grup zajmuje się innym zagadnieniem. **Grupa I** opracowuje zagadnienie dotyczące referendum 1946 r. oraz wyborów do Sejmu, **grupa II** – problem przesiedleń i migracji ludności, **grupa III** – kwestie walki władz komunistycznych z opozycją. Każda z grup otrzymuje karty pracy do wykonania oraz instrukcje dla poszczególnych grup (**załącznik nr 1**).
2. Po upływie wyznaczonego czasu (10minut) grupy uczniów prezentują wyniki swojej pracy. Nauczyciel uzupełnia wypowiedzi uczniów, prezentuje obóz pracy w Jaworznie, proces 16. Następnie uczniowie uzupełniają karty pracy (**załącznik nr 2**).
3. Nauczyciel zawiesza na tablicy arkusz papieru, na którym znajduje się schemat metaplanu: **Dlaczego komuniści przejęli władzę w powojennej Polsce? Uczniowie na podstawie zdobytej wiedzy odpowiadają na pytania: Jak było? Jak być powinno? Uczniowie wspólnie z nauczycielem rozmawiają na temat: Dlaczego nie było tak, jak powinno być?** Wybrana osoba zapisuje na tablicy propozycje we właściwych miejscach schematu. Na zakończenie ćwiczenia uczniowie wspólnie formułują wnioski, wpisywane w schemat (przykładowy metaplan znajduje się w **załączniku nr 3b**).

C. Faza podsumowująca (ewaluacja) – 10minut

1. Uczniowie podsumowują dzisiejsze zajęcia w formie krótkiego zdania:
- **Najbardziej zainteresowało mnie na lekcji.....**

- Dziś nauczyłem się.....
- Po dzisiejszej lekcji umiem.....
- Dziś dowiedziałem się o.....
- Ta lekcja zaskoczyła mnie.....

9. Proponowana praca domowa

Zebranie od dziadków informacji na temat początków władzy komunistycznej w Polsce w latach 1944 – 1946r oraz przesiedleń ludności na terenie powojennej Polski.

10. Spis załączników:

1. Zadania (instrukcje) poszczególnym grupom.
2. Karta pracy.
3. Przykładowe rozwiązanie meta planu.
4. Strona ze zdjęciami <http://tekapomorska.pl/?ptyear=1946-1948/zrodla/fotografie>
5. Strona z dokumentami <http://tekapomorska.pl/?ptyear=1946-1948/zrodla/inne>
6. Strona z filmami <http://tekapomorska.pl/?ptyear=1946-1948/zrodla/filmy>
7. Mapa przesiedleń na terenie Polski po II wojnie światowej - https://www.google.pl/search?q=mapa+Polski+przesiedlenia+1945&rlz=1C1AOHY_plPL713PL713&espv=2&biw=1024&bih=677&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwiixILBwY_QAhVMXhoKHYT9AW8Q_AUIBigB#imgrc=1wmnzteikYQ34M%3A

Załącznik 1

Zadanie dla grupy 1

Przygotujcie informacje dotyczące referendum z 1946r oraz wyborów do sejmu z 1947 r. Uzupełnijcie zadanie 1 w karcie pracy. Przy uzupełnianiu można skorzystać z fotografii zamieszczonych na <http://tekapomorska.pl/?ptyear=1946-1948/zrodla/fotografie>:

fot. 5 – fotokopia pytań referendum,

fot. 26 – referendum,

fot. 7 – plakaty propagandowe przed referendum,

fot. 27 – grupy ochronno- propagandowe,

fot. 28 – Stanisław Mikołajczyk i jego wypowiedź po przegranych wyborach do Sejmu.

Zadanie dla grupy 2

Przygotujcie informacje dotyczące przesiedleń i migracji ludności na ziemiach polskich po zakończeniu II wojny światowej (mapa – zał.7.

https://www.google.pl/search?q=mapa+Polski+przesiedlenia+1945&rlz=1C1AOHY_plPL713PL713&espv=2&biw=1024&bih=677&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=0ahUKEwiixILBwY_QAhVMXhoKH9T9AW8Q_AUIBigB#imgrc=1wmnzteikYQ34M%3A)

Uzupełnijcie zadanie 2 w karcie pracy. Przy uzupełnianiu można skorzystać z fotografii powojennej Polski:

fot. 9 – Witajcie rodacy w wolnej Polsce,

fot. 8 – „Akcja Wisła,

fot. 5 – „Witamy ziemie piastowskie,

Przesiedlenia ludności zamieszczonych na <http://tekapomorska.pl/?ptyear=1946-1948/zrodla/fotografie>

Zadanie dla grupy 3

Przygotujcie informacje dotyczące walki nowej władzy z opozycją niepodległościową na ziemiach polskich po zakończeniu II wojny światowej (podręcznik s. 231 – 232). Uczniowie korzystają ze zdjęć:

fot. 16 – afisz przedstawiający amnestię skierowaną do żołnierzy podziemia polskiego,

fot. 29 – obława na oddziały partyzanckie podziemia komunistycznego,

fot. 30 – likwidacja band leśnych w Tczewie,

fot. 32 – fotografia Zygmunta Szendzielarza „Łupaszki”

<http://tekapomorska.pl/?ptyear=1946-1948/zrodla/fotografie>,

<http://tekapomorska.pl/?ptyear=1946-1948/zrodla/inne>

Uczniowie oglądają krótki film z tego okresu – *Wyjście AK z konspiracji* – Polska Kronika Filmowa 29 -1945 (7min), <http://tekapomorska.pl/?ptyear=1946-1948/zrodla/filmy>, który naprowadza ich na uzupełnienie karty pracy.

Uczniowie uzupełniają zadanie 3 w karcie pracy.

Załącznik 2

Karta Pracy

1. Jaki był wynik referendum? Na jakie pytania odpowiadali w referendum Polacy?
2. Jaki był wynik wyborów do Sejmu w 1947 roku? Co przesądziło o ich zwycięstwie?
3. Uzupełnij schemat przesiedleń ludności w Polsce po II wojnie:

Kto	Skąd	Dokąd

4. Jakimi metodami posługiwali się komuniści w walce z opozycją niepodległościową?

-
-
-
-
-

Załącznik 3a

Schemat metaplanu

Dlaczego komuniści przejęli władzę w powojennej Polsce?	
Jak było?	Jak powinno być?
Dlaczego nie było tak, jak być powinno?	
Wnioski	

Załącznik 3b

Przykładowe rozwiązanie metaplanu

Dlaczego komuniści przejęli władzę w powojennej Polsce?	
Jak było? <ul style="list-style-type: none">- PKWN przekazał najwyższą władzę na terenach polskich na czas trwania wojny Stalinowi,- PKWN składał się z polskich komunistów (Związku Patriotów Polskich i Krajowej Rady Narodowej), zależnych od ZSRR,- ustalenia aliantów na konferencjach tzw. Wielkiej Trójki pozwoliły Stalinowi objąć wpływami Europę Środkowo – Wschodnią,- przesiedlenia ludności zmniejszyły możliwość działania przeciw komunistom,- wzmożono terror wobec przeciwników nowej władzy,	Jak powinno być? <ul style="list-style-type: none">- zgodnie z deklaracjami komunistów zawartych w Manifeście, Polska miała być krajem demokratycznym zgodnie z konstytucją marcową z 1921 roku,- należało wprowadzić ustroj demokratyczny oparty na władzy parlamentu i przeprowadzić wolne wybory,- alianci powinni zainterweniować w sprawie Europy Środkowo – Wschodniej,- władze państwa powinny dbać o przestrzeganie praw obywateli i mniejszości narodowych,
Dlaczego nie było tak, jak być powinno?	
<ul style="list-style-type: none">- Stalin miał wpływ na nowe władze polskie, osobiście zatwierdził manifest PKWN i kontrolował najważniejsze decyzje państwowe,- Mocarstwa zachodnie w czasie wojny i tuż po niej zgodziły się na polityczny podział Europy, który nastąpił po zwycięstwach ZSRR na froncie wschodnim,- alianci zachodni nie chcieli wojny z ZSRR, która mogłaby doprowadzić do zniszczeń i strat w ludności cywilnej.	
Wnioski	
Wprowadzenie w Polsce ustroju demokratycznego niezależnego od ZSRR było niemożliwe, ponieważ nie sprzyjała ku temu sytuacja polityczna w Europie. Zwycięstwa Armii Czerwonej na froncie wschodnim zdecydowały o znalezieniu się Polski w radzieckiej strefie wpływów i powstaniu polskiego rządu komunistycznego, kontrolowanego przez ZSRR. Za pomocą terroru i propagandy komuniści ustanowili nową władzę w Polsce.	

Zał. 4. Strona ze zdjęciami <http://tekapomorska.pl/?ptyear=1946-1948/zrodla/fotografie>

Zał. 5. Strona z dokumentami <http://tekapomorska.pl/?ptyear=1946-1948/zrodla/inne>

Zał. 6. Strona z filmami <http://tekapomorska.pl/?ptyear=1946-1948/zrodla/filmy>

Zał. 7. Mapa przesiedleń ludności na terenie Polski po II wojnie światowej

https://www.google.pl/search?q=mapa+Polski+przesiedlenia+1945&rlz=1C1AOHY_plPL713PL713&espv=2&biw=1024&bih=677&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwiixILBwY_QAhVMXhoKH9T9AW8Q_AUIBigB#imgrc=1wmnzteikYQ34M%3A

